

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1543

Vragen van de leden **Van Raan** (PvdD) en **Kröger** (GroenLinks) aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat over *luchtvaart en corona*. (ingezonden 18 januari 2021).

Antwoord van Minister **Van Nieuwenhuizen Wijbenga** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 4 februari 2021).

Vraag 1

Klopt het dat het RIVM nog steeds rioolwatermonsters van Schiphol onderzoekt op concentraties van het coronavirus? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Ja, het RIVM onderzoekt wekelijks rioolwatermonsters afkomstig van de afvalwaterzuivering op Schiphol. Deze bemonstering is op 17 februari 2020 gestart.

Vraag 2

Klopt het dat deze metingen van Schiphol niet langer openbaar zijn, waar dat vorig jaar wel het geval was? Zo ja, waarom niet?

Antwoord 2

Het klopt dat deze metingen van het afvalwater op het Schipholterrein niet openbaar zijn als open data via de website van het RIVM of via het coronadashboard. Eerdere metingen waarover gepubliceerd werd, waren afkomstig van het kennisinstituut KWR. Het RIVM meet sinds 17 februari 2020 wekelijks op één locatie op het Schipholterrein. Het afvalwater van Schiphol is afkomstig van reizigers, bezoekers en personeel en betreft dus geen gemeentelijke rioolwaterzuiveringsinstallatie waar huishoudens op lozen. Dit in tegenstelling tot de locaties die bemonsterd worden waarvan de rioolcijfers op het coronadashboard worden getoond en die vertaald worden naar 100.000 aangesloten inwoners. Dat kan niet voor de locatie Schiphol. De data zijn dus niet met elkaar te vergelijken en zouden een vertekend beeld geven als die worden meegenomen op het coronadashboard. Schiphol is dus een bijzondere locatie.

Vraag 3

Deelt u de mening van kennisinstituut KWR Water dat de metingen op Schiphol «zeer relevant» zijn om te kunnen bepalen in hoeverre het virus via het vliegverkeer ons land binnenkomt?¹ Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Zoals aangegeven onder vraag 2, kunnen er niet zonder meer conclusies getrokken worden uit deze data vanwege sterk wisselende aantallen personen. Het RIVM verwacht binnenkort de analyses over de data sinds 17 februari 2020 af te ronden en vervolgens te publiceren in een wetenschappelijk artikel. In algemene zin kan gesteld worden dat de metingen van Schiphol waardevolle informatie zouden kunnen opleveren over de aanwezigheid van het virus bij zowel reizigers als andere bezoekers van de luchthaven. Het is echter niet mogelijk om eventueel gevonden virusdeeltjes toe te wijzen aan reizigers, bezoekers of personeel van de luchthaven en op basis van deze gegevens conclusies te trekken over het voorkomen van het virus bij inkomende reizigers.

Vraag 4

Deelt u de mening dat deze cijfers een rol zouden moeten spelen in het beleid over hoe om te gaan met het risico van verspreiding via de luchtvaart? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Door de invoering van de dubbele negatieve testuitslag (PCR- en sneltest) voor reizigers uit hoog risicogebieden en samenhangende maatregelen gaat het kabinet ervan uit dat import van COVID-19 zoveel mogelijk wordt beperkt. De informatie die verkregen kan worden uit de rioolmetingen op Schiphol kan van belang zijn om introductie in Nederland vanuit het buitenland te signaleren. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met de in het antwoord op vraag 3 aangegeven complicerende factor dat er geen onderscheid kan worden gemaakt naar type bezoeker. Dit kunnen reizigers zijn maar ook personeel van de luchthaven. Tevens zijn de analyses van het onderzoek in rioolwater op Schiphol naar concentraties van het coronavirus nog niet afgerond en kunnen er nog geen conclusies getrokken worden.

Vraag 5

Worden deze monsters ook onderzocht op de aanwezigheid van de Britse en de Zuid-Afrikaanse variant van het virus? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u een analyse van deze data met de Kamer delen?

Antwoord 5

Om de aanwezigheid van de genoemde varianten in het rioolwater van Schiphol te kunnen aantonen, kan niet direct dezelfde analysemethode gehanteerd worden als bij het «klassieke» coronavirus. De methode is nog in ontwikkeling en de analyses op de eventuele aanwezigheid van de varianten in het rioolwater van Schiphol lopen nog. Zodra deze virusvarianten worden aangetroffen, deelt het RIVM de resultaten zo snel mogelijk met het Ministerie van VWS en vervolgens met de Kamer.

Vraag 6

Kunt u een wekelijks overzicht verschaffen van de recente (maanden) passagiersaantallen op Schiphol en dan specifiek de passagiers van en naar het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Afrika? Kunt u inzicht verschaffen in het aandeel overstappers/origin-destination-passagiers (OD-passagiers) en het aandeel Nederlanders (ingezetenen) dat vertrekt of terugkeert?

Antwoord 6

Zie onderstaand de overzichten voor de periode 30 november 2020 t/m 24 januari 2021.

¹ Website KWR, 14 augustus 2020, «De SARS-Cov-2 rioolwatermonsters van 12 augustus» (<https://www.kwrwater.nl/actueel/de-nieuwste-rioolwatermonsters/>).

Passagiers van en naar VK					
Jaar_Week	OD-passagiers		TRF-passagiers		Totaal
	Arriverend	Vertrekkend	Arriverend	Vertrekkend	
2020_49	4,062	4,168	9,013	8,136	25,379
2020_50	5,671	5,218	12,231	8,110	31,230
2020_51	5,298	7,260	10,859	9,076	32,493
2020_52	263	2,843	1,163	5,895	10,164
2020_53	2,673	2,493	5,066	6,094	16,326
2021_1	3,243	2,059	7,527	6,964	19,793
2021_2	1,821	1,383	4,485	4,943	12,632
2021_3	859	793	2,363	2,985	7,000
Totaal	23,890	26,217	52,707	52,203	155,017

Dit betreft voorlopige data!

Passagiers van en naar Zuid-Afrika					
Jaar_Week	OD-passagiers		TRF-passagiers		Totaal
	Arriverend	Vertrekkend	Arriverend	Vertrekkend	
2020_49	224	469	872	1,825	3,390
2020_50	233	965	919	2,398	4,515
2020_51	376	1,129	768	1,530	3,803
2020_52	236	494	654	1,079	2,463
2020_53	955	472	1,788	940	4,155
2021_1	1,060	308	2,478	1,063	4,909
2021_2	530	70	1,569	412	2,581
2021_3	193	139	542	345	1,219
Totaal	3,807	4,046	9,590	9,592	27,035

Dit betreft voorlopige data!

In de tabellen is zowel een onderverdeling gemaakt op arriverende en vertrekkende passagiers, alsmede op OD-passagiers (Origin-Destination – Schiphol als start- of eindpunt) en Transferpassagiers op Schiphol (TRF PAX – één transfer reiziger leidt tot twee transfer bewegingen).

Het totaal aantal passagiers dat voor de periode 30 november 2020 t/m 24 januari 2021 vanuit het VK Schiphol als eindpunt had is 23,890. Op basis van voorlopige data van Schiphol, kan ook worden gemeld dat er in de periode vlak na het vliegverbod (25 t/m 31 januari 2021), 0 arriverende en vertrekkende passagiersvluchten vanuit/naar het VK naar/van Schiphol hebben plaatsgevonden.

Het totaal aantal passagiers dat voor de periode 30 november 2020 t/m 24 januari 2021 vanuit Zuid-Afrika Schiphol als eindpunt had is 3,807. Op basis van voorlopige data van Schiphol, kan ook worden gemeld dat er in de periode vlak na het vliegverbod (25 t/m 31 januari 2021), 0 arriverende passagiersvluchten vanuit Zuid-Afrika naar Schiphol hebben plaatsgevonden. Voor vertrekkende vluchten vanuit Schiphol naar Zuid-Afrika geldt dat er in de periode 25 t/m 31 januari 2021, gemiddeld 1 vlucht per dag heeft plaatsgevonden. Daarbij gaat het om gemiddeld 200 passagiers in totaal over deze periode, waarvan 100 transferpassagiers.

Vraag 7

Kunt u aangeven hoeveel reizigers van en naar Nederlandse luchthavens ingezetenen zijn van een Schengenland?

Antwoord 7

Er zijn geen inzichten in de nationaliteit van alle reizigers van en naar Nederlandse luchthavens bekend bij de Koninklijke Marechaussee. Schiphol houdt de nationaliteit van reizigers niet bij en kan enkel informatie leveren omtrent het totaal aantal gerealiseerde reizigers tussen de bestemmingen. Ik verwijs u hiervoor naar antwoord 6.

Vraag 8

Wat zijn de noodzakelijke redenen van niet-Schengenreizigers om naar of via Nederland te vliegen? Kunt u een overzicht verschaffen sinds de invoering van het EU-inreisverbod? Wat zijn hierin de trends?

Antwoord 8

Het EU-inreisverbod geldt al sinds maart 2020 voor inwoners van buiten de EU/Schengen die naar Nederland reizen. Daarbij moeten deze passagiers aantonen (bewijslast ligt bij passagier) dat ze zijn uitgezonderd van het inreisverbod. Alleen weigeringen in het kader van COVID-19 worden door de Koninklijke Marechaussee bijgehouden. Overige weigeringsgronden worden niet meegenomen. Voor deze cijfers verwijs ik u graag naar antwoord 9.

Vraag 9

Kunt u aangeven hoeveel aankomende passagiers zijn teruggestuurd omdat zij niet aan de geldige voorwaarden voldeden? Wat zijn hierin de trends? Wijkt Nederland hierin af van andere landen?

Antwoord 9

De Koninklijke Marechaussee heeft sinds week 49 (vanaf maandag 30 november 2020) 470 niet-EU en Schengen ingezetenen de toegang geweigerd omdat niet aan de inreisvoorwaarden in het kader van COVID-19 (het EU-inreisverbod) werd voldaan.

Met uitzondering van het weigeren van Britten (sinds 1 januari jl. derde land) in week 53 en de hoge aantallen Filipijnen in week 1 en week 2 (twee incidenten met COVID-19 besmette crews van ferries) zijn hierin geen significante trends op te merken.

Nationaliteiten weigeringen i.h.k.v. COVID van week 49 t/m week 3 2021¹

Nationaliteiten weigeringen top 10	2020 wk. 49	2020 wk. 50	2020 wk. 51	2020 wk. 52	2020 wk. 53	2021 wk. 1	2021 wk. 2	2021 wk. 3	Tot.
Brits burger					25	44	38	31	138
Braziliaanse	7	4	11	5	4	5	13	6	55
Amerikaans burger	9	3	4	10	6	6	8	5	51
Filipijnse	1		1			13	28		43
Oekraïense		3	3	3	3	3	5	11	31
Canadese			1	2	1	6	5	2	17
Mexicaanse	2	2	4		4		3	1	16
Colombiaanse	2	1	4	3		2	2		14
Chileense	1			2	4			1	8
Peruaanse	1		2			1	2	1	7
Overige	12	4	9	9	9	11	20	16	90
Totaal	35	17	39	34	56	91	124	74	470

¹ Alleen weigeringen in het kader van COVID. Overige weigeringsgronden niet bijgehouden. Cijfers over week 3 betreffen voorlopige data.

Weigeringen per doorlaatpost i.h.k.v. COVID van week 49 t/m week 3 2021¹

Doorlaatposten	2020 wk. 49	2020 wk. 50	2020 wk. 51	2020 wk. 52	2020 wk. 53	2021 wk. 1	2021 wk. 2	2021 wk. 3	Tot.
KMar	49	50	51	52	53	1	2	3	
Schiphol Airport	35	17	38	34	56	65	78	65	388
Hoek van Holland (Maritiem)						15	37		52
Europoort (Maritiem)						10	2	6	18
IJmuiden (Maritiem)							5	3	8
Vlissingen (Maritiem)							2		2
Amsterdam Centraal Station (Eurostar)						1			1
Den Helder (Maritiem)			1						1

Doorlaatposten KMar	2020 wk.	2020 wk.	2020 wk.	2020 wk.	2020 wk.	2021 wk.	2021 wk.	2021 wk.	Tot.
	49	50	51	52	53	1	2	3	
Totaal	35	17	39	34	56	91	124	74	470

¹ Alleen weigeringen i.h.k.v. COVID. Overige weigeringsgronden niet bijgehouden. Cijfers over week 3 betreffen voorlopige data.

Vraag 10

Nederlandse en Schengenpassagiers hoeven geen reden op te geven om nu te vliegen, maar is het dan uit consumentenonderzoeken of andere bronnen wel bekend wat hiervoor de meest voorkomende beweegredenen zijn? Zo nee, bent u bereid hier wel onderzoek naar te doen?

Antwoord 10

Na bestudering van het meest recente Motivaction draagvlakonderzoek met betrekking tot de Luchtvaart in Nederland, kan het volgende worden gemeld². Daarbij de kanttekening dat het onderzoek is verricht in oktober 2020, toen er nog geen vliegverboden en een negatieve testverplichting golden. In totaal hebben 1746 respondenten de vragenlijst ingevuld.

Privéreizen

In de periode september 2019 t/m augustus 2020 vlogen Nederlanders gemiddeld 0,6 keer om privéredenen, zoals vakanties of familiebezoek (dit zouden ook noodzakelijke reizen kunnen zijn). Bijna zeven op de tien Nederlanders (69%) vlogen geen enkele keer voor privé doeleinden. Een vijfde (21%) vloog maximaal een keer, één op de tien (11%) vloog vaker. Het aantal reizen met een privé oogmerk onder Nederlanders is, vanwege de coronacrisis, flink gedaald ten opzichte van 2019. Toen vloog men gemiddeld 1,2 keer per jaar voor privédoeleinden en vloog een derde (32%) maximaal 1 keer en een kwart (26%) vaker.

Circa één op de vijf Nederlanders (18%) verwacht in 2021 een vliegreis te maken voor privédoeleinden; ook dit is aanzienlijk lager dan de verwachting in 2019 (34%). Zes op de tien Nederlanders (60%) verwacht in deze periode niet meer voor privédoeleinden te vliegen (versus 46% in 2019). De resterende groep (22%) geeft aan te overwegen om wel of niet te willen vliegen voor privédoeleinden of dit niet te weten/geen mening te hebben.

Zakelijke reizen

Gemiddeld genomen vlogen Nederlanders in de periode september 2019 t/m augustus 2020 0,3 keer voor hun werk. Negen op de tien Nederlanders (91%) vlogen niet zakelijk, 4% maximaal 1 keer en 5% vaker. Dit is vergelijkbaar met 2019. Gemiddeld vloog men toen 0,2 keer per jaar.

Vraag 11

Kunt u aangeven wat de ontwikkeling is in aantallen vluchten en reizigers naar typische zaken- en netwerkbestemmingen versus typische vakantiebestemmingen zoals de eilanden in de Middellandse Zee, of de onlangs door KLM nieuw ontsloten bestemming Zanzibar?

Antwoord 11

Schiphol kan, in verband met de zeer concurrentiegevoelige aard van de informatie, geen landenspecifieke cijfers over passagiersaantallen verschaffen.

Vraag 12

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het AO Luchtvaart?

Antwoord 12

Ja.

² . Luchtvaart in Nederland Draagvlakonderzoek onder het Nederlands publiek, meting 2020 (derde meting, tijdens COVID-19-pandemie) 20 oktober 2020.